

Útkeresők

A debreceni Svetits-gimnáziumban

Apácák... A beszélgetések során néha felmerült, vajon milyenek lehetnek az apácaiskolák itt és ma? Homályos gyermekkori emlékek kelnek bennem: sédtálgató, fehér fityulás nővérek a Ménesi út hatalmas gesztenyefái alatt, ifjúkori találkozások a Knézits utcai növendékekkel, akik mára már családanyák, meglett dolgozó emberek lettek.

S a tudat peremén persze fölwillannak az olvasmányemlékek is. A nem éppen hízelgő képek, a modern, lélektani hitellel megírt regények izgalmas, ellentmondásos figurái. A szerzetesi életforma körül olykor szokatlan hevességgel fellobbanó viták. S egy homályos kétség: eleget tudunk-e azokról, akik ma hazánkban életformájuknak, hivatásuknak választják ezt? De hiszen ezekben az eszmecserékben a női szerzetesrendekről oly ritkán esik szó! Milyen lehet ez az „apáca-életforma?”

Míg keresztülszeljük az Alföldet, jegyzeteimet rendezem. Mégsem illik készületlenül beállítanom a debreceni Svetits-gimnáziumba, mely a Miasszonyunkról Nevezett Szegény Iskolanővérek gondozásában működik. Bizony, meglehetősen kevés adatot sikerült előbányásznom. A rend Bajorországból indult útjára a múlt században. Az akkori kor igényének és szellemiségének megfelelően a tanítást állította hivatása egyik fókuszába. Am van ebben a rendben valami megkapó vitalitás: ma már szinte az egész világon megtalálhatók rendházai, iskolái, olykor pedig kis falvakban működik egy-két nővér, hogy teljesítse nem könnyű hivatását. Jó néhány országban szociális munkát is végeznek a nővérek, nemcsak tanítanak.

Hát, ennyi. S amíg sebes tempóban futunk a gyülekező viharfelhők elől, kétség és kíváncsiság váltakozik bennem. Városiasodó falvakon robogunk keresztül, lomhán fújtató gépeket előzünk, felháborodott libák izgatott csoportjait verjük fel békés bókászásukból. És váratlanul kinyújtózik előttünk Debrecen. S a kétoldalt fassorral szegélyezett utcában rá is találunk a Svetits-gimnáziumra.

A legelső benyomások nem a fenntartásokat igazolják. A betonozott kert négyszöge pázsitban folytatódik. Lányok tollaslabdázna a gyepen. Néhányan a kert végében sétálgatnak. Beszélgetnek, könyveket lapozgatnak.

Az irodában kellemes hűvösség fogad. Hímzett terítők az asztalokon, a vázákban virág. Gondos kezek nyoma mindenütt. A csipkés függönyökön áttör a napfény. Farkas Mária Margaréta, a gimnázium igazgatója a karszékekhez invitál, aztán várakozva néz ránk. „Segíteni akarok vagy akadémizálni?” — ilyesmi vibrál a tekintetében.

Az évkönyveket lapozzuk. Nehezen indul a beszélgetés. Nyílik-csukódik az ajtó, nővérek érkeznek, gyerekek nyomulnának be, de az idegeneket látva visszahúzódnak. Néhányan azonban letelepednek, csatlakoznak a beszélgetéshez. Farsirozott szaga lengi be a helyiséget, valahol tányérok, evőeszközök csörömpölnek. Ami rögtön feltűnik: majdnem mindenki mosolyog.

Az igazgató nővér is csak akkor komorodik el, amikor kiejtem az „apáca-nevelés” szót.

— Nem gondolja, hogy ez a kifejezés nálunk is, de világszerte is idejét múlt?

Cigaretétá kaparászok elő, figyelem a nővéreket. A téma foglalkoztathatja őket, egymás szavába vágva válaszolnak. Mintha egy kép alakulna mozaikokból.

— Valaha, igen, talán nem is olyan régen jogos volt e kifejezés használata. Volt is pejoratív melléközöngéje, s miért tagadnánk, okkal. De manapság beszélhetünk-e „apáca-nevelésről?” Hiszen nálunk Magyarországon ez az egy rend működik, két iskolával. (A másik Budapesten van, a Knézits utcában.) Naivság volna azt feltételezni, hogy ez a két intézmény olyan hatósugarú, hogy a nevelés folyamatában külön irányzatot képviselne.

— Mégis van jelentősége annak, hogy itt és ma apáca rendhez tartozó tanárok igyekeznek részt venni az oktatás és a nevelés munkájában.

— Az élet sora úgy hozta, hogy nekünk magunknak kell megtalálnunk a helyünket ebben a folyamatban. És nekünk kell meghatároznunk a feladatunkat. Ez a feladat egészen más, mint a régi eszmény, melyet „apáca-nevelés”-nek nevezett. Mi szeretnénk keresztény nőket nevelni, akikben harmonikusan élnek egymás mellett, egymást kiegészítve a természetes és természetfölötti képességek. A sok szempontból keserű következményekkel járó dualizmus kora — elvileg legalábbis — a múlté. Nincs kétféle ember: ember és — keresztény ember.

— Próbáljuk ezt kicsit körvonalazni. Lefordítani a gyakorlat nyelvére.

— A keresztény nevelés körében nincs és nem lehet „apáca-nevelés”. Az egyházi kézen levő iskolák mindig is, ma is vallásos nevelést igyekeztek adni növendékeiknek. Az viszont természetes, hogy az egyes tanítórendek rendi szeleme meghatározza működésüket. A régi egyházi nevelésben nagy szerepe volt a kategóriáknak és a szabályoknak. Bizonyos normává vált formáknak. Meggyőződésünk szerint a mai keresztény nevelésnek elsősorban példaszerepnek kell lennie. Ennek az ifjúsággal való együttélésben kell érvényesülnie. Csak így lehet hidat építeni a hozzánk kerülő fiatalok jelenlegi szemléletmódja és a kereszténység eszménye között.

— De hiszen csak négy évig vannak itt a gyerekek! Mi történik aztán?

— Örülök, hogy ezt kérdi. Legalább elmondhatom, hogy az egyházi iskolák nevelése egymagában kevés. Ha a keresztény társadalom nem segíti az iskoláinkból kikerülő gyerekeket abban, hogy megőrizhessék magukban azt a közösségi érzést, melyet nálunk érleltek sajátjukká, nem teljesíti egyik legfontosabb küldetését.

Kinézek az ablakon. A lányok fogócskáznak a kertben.

— Eszerint az iskolákból kikerülő gyerekek még nem tekinthetők nagykorúaknak?

— Bizonyos vonatkozásban nem. Nagyon is rászorulnak a jó, a nemes példára és a további lélek nevelésre. Milyen sokszor hallottunk volt növendékeinkről, akiknek az élete a gimnázium elvégzése után elcsúszott valahogy. Persze, katolikus gimnáziumba járt, mondják magukat jó hívőnek vallók is, és nem is fordul meg a fejükben a gondolat, hogy a félresiklásért nem feltétlenül a volt iskolát kell okolniok, hanem — esetleg a családi környezetben, vagy a keresztény közösség magatartásában kell keresniök az okokat. Hadd kérdezzek vissza: vannak olyan erők és hatékonyak ezek a közösségek, hogy nevelni tudnak? Hogy beteljesítik azt, aminek a magját elvetettük?

Hallgatunk. A terítő rojtjait csomóztatom elmélyült buzgalommal.

— Nézze — mosolyodik el egyikük —, amikor a felvételi lapok kitöltésére kerül a sor, sok szülő keres föl bennünket. Körülnéznék, érdeklődnek. De azt ritkán kérdik meg, hogyan, milyen eszközökkel neveljük a lányokat, hogy jó keresztények legyenek, lehessenek. Inkább az foglalkoztatja őket, fölveszik-e majd a gyerekeket egyetemre, főiskolára.

— És fölveszik?

— Aki megérdemli, azt igen. Nem mondom, némelyik felsőoktatási intézménynek vannak fenntartásai a mi növendékeinkkel szemben. De az én véleményem szerint az iskoláknak nem az az elsődleges feladatuk, hogy továbbképzendő alanyokat tenyészessenek. A gyerekek legfogékonyabb korukban kerülnek ide. Mi arra törekszünk elsősorban, hogy jó irányba tereljük őket, s amikor valóban felnőttek lesznek, azok az eszmények hassák át őket, amit a nevelésben vezérelvünknek tartunk. Egy remélt cél érdekében nem szabad kisajátítani a lelkeket. De nevelni, kiteljesíteni lehet. És ez a legfontosabb feladatunk.

— Véleménye szerint társadalmunknak szüksége van keresztény módon gondolkodó, ilyen szellemben nevelt polgárookra?

— Meg vagyok győződve erről. A mai társadalom sok olyan értékes eszményt vall magáénak, mellyel megvannak az érintkezési pontjaink. Nagyon nagy szerepe van a mindennapi munkában azoknak, akik tudnak lemondani, akarnak a másikért tenni és mindig látnak maguk előtt magasztos célokat. Mi ilyen embereket szeretnénk nevelni és szárnyra bocsátani. Nem lehet mindenki orvos, mérnök vagy tanár. Szükség van rájuk is, de ez nem minden. Viszont becsületes emberek mindenhová kellenek.

A tantermeket járjuk. Hatalmas, kézzel írt lap mindegyiken: ne csapkodjuk az ajtókat. Az egyiket épp most zúdítja be jó alaposan egy kislány, aki bennünket látva szeretne rövid időre megsemmisülni. Mindenütt tisztaság, rend, ragyognak a kopott padok, mosolyognak az üvegablakok.

A hálókbán most minden csendes. De az ágyakon babák serege alussza ál-mát, úgy látszik, gazdáik nem tudtak elszakadni tőlük. Hát, bizony, nehezen lehetne itt akár egy gombostűt is leejteni. Nem mintha meglepő vagy szokatlan volna a kép. Hasonlót láttunk már Győrött és Kecskeméten is. Ott sem panaszkodnak a nagy tágasság miatt.

Szeretnék legalább vázlatosan tájékozódni az iskola anyagi lehetőségeivel kapcsolatban, ám ezek a hálótermek és tantermek sokat elárulnak. Nem dús-kálhatnak itt az anyagiakban. S ilyenkor újra meg újra felteszem magamban a kérdést: vajon eleget teszünk-e az iskoláinkért? Elég-e, ha évenként egy alkalommal, az országos templomi gyűjtések idején nagyobb adományt csúsztatunk a perselybe? Hiszen az az összeg nyolc részre osztódik, s ahogy a szükséges, a halaszthatatlan munkákat és bővítéseket latolgatjuk, bizony, csak csepp a tengerben.

Az az új rendelkezés, amely a gimnáziumokban előírja az úgynevezett sávok kialakítását, s lehetővé teszi, hogy a diákok abban a tantárgyban nyerjenek kiemelt képzést, amiben tehetségesnek látszanak, vagy ami felé érdeklődésük vonzza őket, igen nehéz helyzetbe hozza jó néhány katolikus gimnáziumunkat. Hol lesz itt erre hely? Megfelelő, modern — és költséges, de milyen költséges! — segédeszközök? Miképp lehet tovább bontani az osztályokat, amikor így is nehezen férnek el? És lesznek-e tanárok mindegyikre?

Hol itt, hol ott csatlakoznak hozzánk nővérek a kíváncsi séta során. Izgalmas témák vetődnek fel, merülnek el. Szinte mindnyájan telve vannak optimizmussal. Isten rendelése ide állította őket, s ők itt akarnak legjobb szándékuk és tudásuk szerint megfelelni küldetésüknek. Talán ez a hivatásstudat, ez a megélt derű szavatolhatja leginkább a katolikus iskolák jövőjét.

— És a város? — kérdem egy lépcsőfordulóban egyiküket. — Hiszen a Sveits-gimnázium mélyen és szívósan református hagyományú város kellős közepén áll, mint a sziget a tengerben. Miképp lehet itt kapcsolatokat keresni és kialakítani a másik iskolával? Egyáltalán: milyen a helyzete a gimnáziumnak ebben a más arcú közegben?

— Szigetet mondott? Van benne valami. Hiszen a többi várostól, ahol katolikus iskola működik, bizony messze vagyunk. Ki tagadná, hogy a velük való rendszeres kapcsolatteremtés lehetősége bizony alig-alig adott. Találkozásaink ritkák és alkalomszerűek. Mi keressük a kapcsolatot a helybéli református kollégiummal, s kezdeményezéseink mindenkor kedvező visszhangra találnak.

A szertárakat járjuk. Szép, gazdag anyaga van a kémiai, fizikai és a biológiai szertáraknak. Tényleg el lehet végezni a legmodernebb kísérleteket is. A könyvtár kicsit szegényesebb. Megvan minden alapvető szakmunka, de ha két osztály egyszerre készül érettségire, nehéz lehet mindenkinek kezébe adni a szükséges segédkönyveket, lexikonokat, összefoglalásokat, monográfiákat.

— Ez valóban komoly gond. — Az igazgató nővér arcán felhő suhan át. — És sajnos, a magunk erejéből belátható idő alatt nem is tudjuk orvosolni. Tudja, az volna a jó, ha azok, akiknek fölösleges szakmai könyvei vannak, nem a MÉH-be vinnék, hanem nekünk adnák. Itt minden könyvre égető szükség van.

— El tudnák helyezni?

— Csak már látnám őket! A tanári szobában most készült egy galéria. Böven férne még ott!

— Ha már a könyvekről beszélünk, hadd vessek föl egy „kényes” kérdést is. És a televízió?

— Ez miért kényes kérdés?

Családi viták hangjai úsznak a képzeletemben. „Ez tizennégy éven felülieknek való, ezt nem nézhetitek!” „No, de papa, hiszen mindenki nézi!” Itt nevek következnek, végtelen sorban. Ülnek pizsamában a televízió előtt, és nézik az esti filmeket. Csak nálunk néma a készülék. Nem ropognak a fegyverek, nem rohannak zihálva az üldözők és üldözöttek. S mi a vége? A „felügyelő” másnap

rátélepszik az íróasztalomra, kedélyesen nézegeti könyveimet, s közben kíváncsi kérdéseket tesz fel, vajon minden rendben van-e az „alibim” körül.

— Nem, ez itt nem probléma. A lányok mindent megnézhetnek, amit nekik valónak ítélünk. Ezt előre szoktuk megbeszélni, és utána sosem adódnak könyörgések, viták.

— Igényük a tévzés?

— Nem mondhatnám. Hétköznaponként olykor este is tanulnak, vasárnap pedig kitölti idejüket a várva várt látogatás.

— Van elég szabad idejük?

— Van.

— Kérem, mondja el a gyerekek napi beosztását.

— Reggel fél hétkor kelnek. Hétkor az osztályteremben imádkozik mind-egyik osztályközösség. (A kivételesen szép kápolnában, mely az egyik legszebb diákkápolna Magyarországon, nem férnek el egyszerre.) Vasárnaponként a Szent Anna-templomba megyünk szentmisére. Itt a lányok énekelnek, teljesítenek szolgálatot. A tanítás után fél kettőkor két turnusban van az ebéd. Délután kimenő, ki-ki intézheti bevásárlását, sétálhat, kikapcsolódhat.

— Ellenőrzik, ki hová megy?

— Nem. De hogy folytassam, a tanuló óra fél 4-kor kezdődik. Öt órakerészes szünet, majd vacsora, utána ki-ki kedve szerint tölti a szabad idejét lefekvésig. Van, aki a tévét nézi, nagyon sokan járnak a szakkörökre, s az osztályfőnökök gyakran viszik a lányokat hangversenyre, színházba, moziba. Elvileg fél tíz-tíz óra tájban van a lámpaoltás.

— Elvileg?

— Utána még egy ideig beszélgetnek, suttognak, hiába, sok érdekes történik minden nap. Hadd tegyem még hozzá: gyakran élményt jelentenek a közösségi programok. Most szervezzük újjá a diáktanácsot. Egyszer velük is érdemes volna elbeszélgetnie.

— A szakköröket említette. Milyen szakköreik működnek?

— Szinte minden tárgyból több szakkör is működik. Egy tanuló több szakkörbe is járhat. Szám szerint három munkájában vehet részt, a negyedik a sportkör. Ha összeszámoljuk a szakkörre járók összlétszámát, ez magasabb, mint az iskoláé.

A folyosó sarkán levő teremben még láthatók Prokop Péter képei. Nemrégiben rendezték meg nagy sikerű kiállítását. A másik oldalon üveges szekrényben babák, a nővérek eddigi rendi ruha-változataiba öltöztetve. A IV. osztályosok készítették a rend jubileumára. (1979. május 9-én ünnepelték az alapító, Gerhardinger Mária Terézia halálának százéves évfordulóját.) Remek ötlet. Mint egy kis szelet a történelemből.

Kicsit félve érdeklődöm a jelentkezők létszámáról és felkészültségéről. Ez minden katolikus iskolában komoly probléma, bár az utóbbi években mintha mutatkoznék javulás.

— Ebben az évben bevezettük a felvételi vizsgát. No, nem mintha annyira szorongatnának a túljelentkezők. A színvonalat azonban mindenképpen szeretnénk tartani. Sajnos, az volt a tapasztalatunk, hogy az általános iskolai közepes bizonyítványok olykor épp hogy elégséges tudást rejtettek.

— Vajon miért hozzák ide a szülők a gyerekeket? Mit várnak a Svetitstől? Emlékek, nosztalgiák játsszák a főszerepet a kiválasztásnál? Vagy más?

— A mi gyerekeink szüleinek legnagyobb többsége munkás-parasztember. Az ő esetükben semmiféleképp nem lehet nosztalgiáról beszélni. Az utóbbi időben úgy tapasztaltuk, hogy egyre többen jönnek hozzánk azzal a kéréssel, neveljünk jó keresztényt, rendes embert a gyerekekből. Ezt a bizalmat igyekszünk meghálálni. Kétségtelen, hogy ma még nagyobb számmal vannak az olyan szülők, akik azt várják és remélik, hogy gyerekekük itt „jó” nevelést kap. Őket kevésbé érdekli a keresztényi nevelés gondja-baja.

— Mintha arra célozna, hogy a szülők vallásosságával valami hiba van.

— Így nem mernék általánosítani. De hadd kockáztassak meg egy különbségtevést. A szülők legnagyobb része vallásosnak mondható. De kevesen vannak olyanok, akiknek egész életét és életszemléletét áthatja a kereszténység. Ez pedig meglehetősen sok konfliktust szül a nevelő munkában.

— Eszerint az ide jövő tanulók vallásos ismeretei elég gyengék?
— Evről évre javul a helyzet.
— És morális vonatkozásban?
— Kirívó problémával ritkán találkozunk.
— Tapasztalatai szerint a Svetits végzett diákjai hogyan illeszkednek bele az életbe? Megőrzik-e azokat az eszményeket, melyeket itt kaptak?

— Ez nagyon izgalmas kérdés. Amikor erre válaszolni próbálok, félig-meddig arra is felelnem kell, mi a létjogosultságuk a katolikus iskoláknak ma hazánkban. Ketté választanám a választ. Gondolom, sokan vannak, akik nem egészen pontosan ismerik a helyzetet, és úgy vélik, aki kilép egy szigorúnak mondott iskola védetségéből — mert a katolikus iskolák általában kétségtelenül adnak egyfajta védetséget —, az nehezen állja meg helyét az életben, kiszolgáltatottan áll szemben a nehézségekkel. Ilyesmit ritkán tapasztalunk. Sem többet, sem kevesebbet, mint általában a végzett diákoknál, akik eleinte kicsit bizonytalanul állnak meg a lábukon. Az igazi problémát az jelenti, hogy az itt megismert keresztény eszményeket szembesíteniök kell az élet gyakorlatával. És ez már sokszor okoz komoly konfliktusokat. Sokan azt latolgatják, nem elegendő-e embernek maradni abban a nemes és szép értelemben, ahogy azt a régi görög bölcselők kifejtették. Mert kereszténynek, jó kereszténynek lenni és maradni — nos, ez többet jelent, mint a humanista életideál. Többet is, nehezebbet is. A világ sok mindent kínál a fiatal embernek, aki — hacsak nem tudatosan készült az életre — előbb-utóbb hajlamos a kényelmesebb utat választani, a nehezebb és teljesebb helyett. Végül aztán rendszerint kielégítenül marad.

— Engedje meg, hogy feltegyem azt a kérdést, amelyet minden katolikus iskolában tett látogatásom alkalmával megismételtem! Igaz-e az, hogy sok helyütt a plébánosok, lelkiatyák és lelkészek lebeszélnek a gyerekeket arról, hogy a katolikus iskolákat válasszák továbbtanulásuk helyéül?

— Nem merném ezt ilyen élesen fogalmazni. Mi nagyon sok segítséget, megértést tapasztalunk paptestvéreink részéről. Kétségtelen azonban, hogy tudunk ilyen esetekről is.

— Mi a véleménye erről?

— Mit mondhatok még? Aki azt javasolja egy gyereknek, hogy járjon, mondjuk, Debrecen legnevesebb állami gimnáziumába, mert onnan majd könnyebben juthat tovább és magasabb színvonalú oktatásban lesz része, az alighanem igazat mond. Nekem az a gondom, hogyan teremthetem meg a korszerű nyelvi laboratóriumot, hogyan kaparjam elő ehhez a pénzt. Egy állami gimnáziumban ez nem probléma. A dolog másik oldala pedig, hogy ma is sokan előítélettel viseltetnek az „apáca-nevelés” iránt. Ők azonban a priori ítéletekből indulnak ki, s indulataikat nem szembesítik a valósággal.

— Eddig csak az oktatás szemszögéből választott.

— Igen, szerettem volna különbséget tenni oktatás és nevelés között. Mert akinek az a vágya, hogy a gondjaira bízott gyermek jó keresztény, jó anya és rendes ember legyen, s hogy kiegyensúlyozott, jó körülmények között készülhesen életpályájára, annak nincs miért berzenkednie a Svetits ellen.

— Szokott szemrehányást kapni a szülőktől, hogy nem ezt várták?

— Ellenkezőleg. Inkább köszönetet mondanak.

— Hány egyházmegye támogatottjuk van?

— Tizenhat. Ezen kívül szociális diáksegélyt kapunk a Magyar Püspöki Kartól. Ma már valamennyi tanulmányi ösztöndíjat is tudunk adni.

— Mennyi térítést fizet egy kollégista havonta?

— Majdnem ezer forintot.

Ebédre valóban fasiozottat eszünk. Az étkezés után leóvakodom az „alsó régiók” irányába. A konyhában éppen hatalmas, öblös edényt töltögetnek a nővérek valami mézes süteménnyel. „Vegyen csak, amennyi jól esik!” — nyújtják a tálat. Fogyókúra ide vagy oda, kiveszek néhány darabot. Nem vitás, jól főznek.

Aztán egy kamraszerű helyiséget deríték föl. A polcokon a gyerekek ládái, még itt is meglátszik, kinek milyen az ízlése.

— Sok hazait kapnak? — kérdem az egyik konyhás nővért.

— Nem mondhatnám.

— Kenyeret nem szoktak kidobni?

— Azt próbálják meg!

A tornaterem bizony lehetne nagyobb is. A fiatal tanárnő azonban telve van ambícióval, míg elmondja, hogy a gyerekek nagyon szeretik az órákat is, a sportkörü foglalkozásokat is.

Belesék az év- és osztálykönyvekbe. A jelek szerint az úgynevezett — nem tudok erre szerencsésebb elnevezést a tudományok egymáshoz közelítésének korszakában sem — reál tantárgyakban jobbak az eredmények. Általában nagyon kevés a kiemelkedő képességű tanuló, inkább az átlag megfelelő. Persze az igazán tehetségesek fél szemmel a felsőoktatási intézmények felé kacsintgatnak már az általános iskola elvégzése után, s másutt tanulnak tovább. Ezzel együtt elmondhatom, hogy évről évre bizonyos javulást mutat a tanulmányi színvonal is.

— 1969 óta ebből az iskolából hányan választották a szerzetesi hivatást?

— Senki.

Hallgatunk. A nagymutató lassan körbejár. Mindjárt három óra. Az egyik nővér szólal meg végül:

— Tudja, ez a téma önmagában is kitöltene egy beszélgetést.

Értek a finom célzából, lassan szedelődzködünk. Az ajtóban az igazgató nővérhez fordulok.

— Ha az iskolával kapcsolatos anyagi gondjait illetően teljesednék három kívánsága, mit kívánna?

Mosolyog. Elrendezi gondolatait, mintha csakugyan csodatévő mesebeli lények lennénk, s teljesíteni tudnánk három kérését. Biztos, hogy gondolatban eljátszott már ezzel az eséllyel is, amikor szinte megoldhatatlannak látszó gondok tornyosultak fölötte.

— Hát, legelőször... szeretném, hogy ne csak százhatvan gyermeket vehessünk föl a kollégiumba.

— Miért? Többet is el tudnának helyezni?

— Nehezen.

— Hát akkor?

— Nézze, azokban az iskoláinkban, melyek a vidéki városokban vannak, csak a kollégiumi férőhelyek növelése ad esélyt. Ez lenne a legteljesebb megoldás, amely biztosítaná az iskola hosszútávú létét, kisugárzását. Ez, azt hiszem, nyilvánvaló. Egyre kevesebb az olyan szülő, aki úgy adja ide gyermekét, hogy lakást is keres neki, fizeti a nem éppen alacsony albérleti díjakat. Mi minden lehetőet megteszünk persze. Externátusunk már annyira átalakult, hogy szinte kollégista az is, aki nem bentlakó.

— A második?

— Szeretném fejleszteni a könyvtárat és megcsináltatni a rogyadozó székeket.

— Harmadik?

— Szeretném tető alá hozni a nyelvi laboratóriumot. Ez nagyon fontos volna.

Nézzük az ajtót. Hátha belép a tündér. Egyelőre azonban nem jön. Így hát még egyszer végigszemlélődünk. Közben az igazgató nővér a prefekta-rendszerről magyaráz. Az osztályfőnök egyben prefekta is. Ennek megvannak az előnyei, hiszen napközben módja van sokkal alaposabban megismerni a gyerekeket. És ez a rendszer véleménye szerint annak a családias légkörnek a záloga, mely a Svetitset jellemzi.

— S vannak ehhez megfelelő egyéniségek? Hiszen ehhez igazán nagyszerű képzettségű és vonzó habitusú tanárok kellenének.

— Inkább a fiatalokkal próbálkozunk. Egyéniségek? Nos, azt hiszem, ez a munka egyéniségekké érleli őket.

Még egyszer megcsodáljuk a kápolnát. A padokba vannak betéve a legújabb vallásos kiadványok, azok a könyvek, melyeket rendszeresen forgatnak. Míg a többiek a terem nagyszerű kiképzését csodálják, illetlenül fellapozom a szélső padban levő könyvet. Ahol kinyílik, két szó van pirossal aláhúzva: „Istenre hagyatkozva”.

Indulunk. Amíg lassan elmerül mögöttünk a város, arról beszélgetünk, bizony sok nehézséggel kell a nővéreknek napról napra szembenézniük. Mégis fejthetetlenül szép napot töltöttünk itt, melyet bearanyozott a derű, melyet legáltalában keresztény optimizmusnak nevezhetünk.